Türkiye Turizm Ansiklopedisi

Kavramlar, Kurumlar ve Kuruluşlar, Olaylar ve Kişiler

Cilt

III

Batı Karadeniz Otelciler Derneği

Clausier Du Loir Seyahatnamesi

Editör ve Koordinatörler

Prof. Dr. Nazmi KOZAK

Prof. Dr. Metin KOZAK

DETAY YAYINCILIK

Ankara, 2022

DETAY YAYINLARI : **1489**

1. Baskı : Nisan 2022
ISBN : **978-605-254-554-6**
Takım ISBN : **978-605-254-551-5**
Yayıncı Sertifika No : 46573
Matbaa Sertifika No : 42488

Kitapta yer alan ansiklopedi maddelerinin bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazar/larına aittir.

© ***Detay Anatolia Akademik Yayıncılık Ltd. Şti.***
Her hakkı saklıdır. Yazarından ve yayınevinden yazılı izin alınmaksızın bu kitabın fotokopi veya diğer yollarla kısmen veya tamamen çoğaltılması, basılması ve yayınlanması yasaktır. Aksine davranış, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu gereğince, 5 yıla kadar hapis ve adli para cezaları ile fotokopi ve basım aletlerine el konulmasını gerektirir.

Dizgi ve sayfa düzeni : Prof. Dr. Nazmi Kozak
Kapak Tasarım : Detay Yayıncılık
Baskı ve Cilt : Bizim Buro Matbaacılık ve Basımevi
1. Sanayi Caddesi Sedef Sokak No: 6/1 İskitler-Ankara

Kütüphane Bilgi Kartı
Editör ve Koordinatörler: Nazmi Kozak, Metin Kozak
Türkiye Turizm Ansiklopedisi: Kavramlar, Kurumlar ve Kuruluşlar, Olaylar ve Kişiler, Cilt: 1, 1. Baskı
ISBN: 978-605-254-554-6, 385 + 15 sayfa ve dizin var.

DETAY YAYINCILIK

GENEL DAĞITIM ve İSTEME ADRESİ
DETAY ANATOLIA AKADEMİK YAYINCILIK LTD. ŞTİ.
Adakale Sokak No: 14/4 Kızılay/ANKARA
Tel : (0.312) 434 09 49 • Faks: (0.312) 434 31 42
Web: www.detayyayin.com.tr • e-posta: detayyay@gmail.com

❖ ❖ ❖ ❖ ❖

Cehennemağzı Mağaraları

Zonguldak'ın Ereğli ilçesinde bulunan mağaralar.

Mitolojik ve tarihsel kaynaklarda Akheron Deresi adıyla yer alan; daha sonra Ayazma Deresi, Liman Başı Deresi, Gavur Deresi olarak adlandırılan akarsuyun oluşturduğu vadi içerisinde sıralanan üç mağaranın genel adıdır. Bu mağaralar; Kilise Mağarası, Herkül/Herakles Mağarası ve Ayazma Mağarası'dır.

Cehennemağzı Mağaraları, tarihsel süreç içinde Acheron (Akheron), Ayazma, İn-Önü, Süleymanlar Mahallesi gibi çeşitli adlarla anılan yörededir. Mağaralar çeşitli nedenlerden dolayı farklı adlar ile anılıyor; Akheron Koyağı'nda bulunduğu için *Akheron Mağaraları*, Herakles'in Kerberos ile savaşına konu olan mekân olduğu için *Herakles Mağaraları*, Apollon kehanetgahlarına (bilicilik merkezleri) mensup bilicilerin gelip, kehanette bulunduğu yer olduğu için *Kehanet Mağaraları*. Cehennem Ağzı Mağaraları volkanik kayaların tüflerinde gelişen yapısı itibariyle doğal, insanların oyarak kullanılır duruma getirmesi itibariyle de yapay özelliğe sahiptir.

Kilise Mağarası; ismini Paganistlerin baskıları sonucu Hristiyanlar tarafından gizli ibadet yeri olarak kullanılmasından almaktadır. Mağara içerisinde Roma dönemi ve Bizans dönemine ait taş eserler ve mum yakmak için oyulan nişler; tabanda Hristiyan sanatının bilinen en eski örneklerinden geometrik hayvansal ve bitkisel desenli döşeme mozaikler ve dışında Bizans dönemine ait kesme taş ve tuğladan yapılan giriş yan duvarları yer almaktadır. Ayrıca kaynaklarda Aziz Nikalaos, Patrik I. Nikalaos ya da Patrik III. Nikalaos'a ait olduğu düşünülen bir lahitten bahsediliyor. Fakat günümüzde sadece lahitin yeri mevcuttur. Kısmen yontularak düzleştirilen mağara doğal bir mağara özelliğine sahiptir.

Ayazma Mağarası; biri büyük, diğeri küçük olmak üzere iki tane salon ve geniş bir girişten oluşmaktadır. Mağaranın büyük salonu kutsal olduğuna inanılan bir gölle kaplıdır. Geçmişte sarnıç olarak kullanılan göl, çevrenin su gereksinimi de karşılamıştır. Mağaranın girişinde bulunan sol alan günümüzde festivallerde klasik müzik dinletilerine ev sahipliği yapmaktadır.

Herkül/Herakles (Heracles/Hercüles) Mağarası; ismini Yunan mitolojisindeki bir efsaneden almaktadır. MÖ 1200 yıllarında efsanevi Argonot Seferi sırasında buraya gelen Herakles, Kral Eurystheus tarafından kendisine verilen 12 görevden en zor olanı bu mağara da gerçekleştirmiştir. Heraklesin, mitolojide yeraltına giriş yollarından biri olarak kabul edilen mağaraya girerek Hades'in (Cehennem Tanrısı) ülkesini bekleyen üç başlı köpeği Kerberos'u yeryüzüne çıkardığı yer olması ve Karadeniz Ereğli'nin o dönemdeki yerel halkı Mariandiynler'i, zorba yöneticileri Tiranlar'ın elinden kurtarması sonucu Mariandiynler tarafından buraya şükran ifadesi olarak Herakles adı verilmiştir. Çeşitli kaynaklarda Akheron (Acheron) Mağarası olarak yer alan Herkül/Herakles (Heracles/Hercüles) Mağarası, yöre de Dımdım Mağarası olarak bilinmekle birlikte Koca Yusuf adı ile de anılmaktadır. Mağarada biri büyük diğeri küçük olmak üzere iki adet kolon ve ortasında göl bulunmaktadır. Girişin sağ tarafında yer alan mağara duvarı damlataşlarla kaplı olup, oluşumu devam etmektedir.

Ayrıca bkz.: Doğal Yaşam Parkı; Tabiat Parkı; Zonguldak.

Yararlanılan kaynaklar: http://bakkakutuphane.org/upload/dokumandosya/kdzeregli.pdf, (Erişim tarihi: 26.10.2019); *https://muze.gov.tr/muze-detay?SectionId=ZCM01&DistId=MRK*, (Erişim tarihi: 26.10.2019); Tokel, R. (2016). Dünden Bugüne Kdz. Ereğli Cehennemağzı Mağaraları, İçinde; A. Efiloğlu (Editör), *İnsan Kimlik, Mekân Bağlamında Zonguldak Sempozyumu*. Zonguldak: Bülent Ecevit Üniversitesi Yayınları.

Sibel ŞAHİN

2019

❖ ❖ ❖ ❖ ❖

Celal Bayar Üniversitesi Tıp Tarihi Müzesi

(Manisa, 2013 -)

Tıp tarihi müzesi.

Manisa'nın Şehzadeler Belediyesi sınırları içerisinde yer alıyor. 1539 ve 1540 yılları arasında annesi Ayşe Hafsa Sultan adına Kanuni Sultan Süleyman tarafından yaptırılan yapı, 1922 yılında Yunan işgalinde yakıldı ve 1962 ve 1963 yıllarında restore edildi. 1996 yılında ise Celal Bayar Üniversitesi'ne tahsis edildikten sonra uzun çalışmalar sonucunda 30. 11. 2013 tarihinde Tıp Tarihi Müzesi şeklinde hizmete açıldı.

Hafsa Sultan Şifahanesi olarak da adlandırılan müze, enine dikdörtgen simetrik kuzey duvarı dışa taşmış vaziyette ve çok kubbeli bir yapıdadır. Kubbelerin her biri sekizgen kasnaklıdır ve yanlarında ocak bacaları bulunuyor. Kasnak ve duvar saçağında iki sıra kirpi dişler yer alır. Müzenin giriş kısmında üçer oda bulunmaktadır. 1963 restorasyonu binanın günümüze ulaşan bu son halini yansıtmaktadır.

Müze asırlık ilaç kapları, tıbbi aletler ile yazma eserlerin ve göz ameliyatı, dağlama gibi tedavileri canlandıran balmumu heykellerin yer aldığı odalardan oluşmaktadır. Balmumu heykellerde dağlama sahnesi, göz cerrahi sahnesi, musiki ile tedavi yöntemleri ve mesir macunu yapım aşaması sergilenmektedir. Görsel sunumlar içerisinde 14 animasyon filmi ve tıpla ilgili 50'ye yakın minyatür tablo ile şifa ayetleri içeren tablolar yer almaktadır. Ayrıca burçlara, hastalıklara ve milliyetlere uygun Türk müziği makamlarının neler olduğunu gösteren kioks ekranlar bulunmaktadır. Bu ekranlarda ziyaretçiler burçlarına uygun makama ait örnek eserler dinleyebilmektedir.

Müzenin en çok ilgi gören bölümlerden biri de tıbbı aletler ve tıp el yazma-

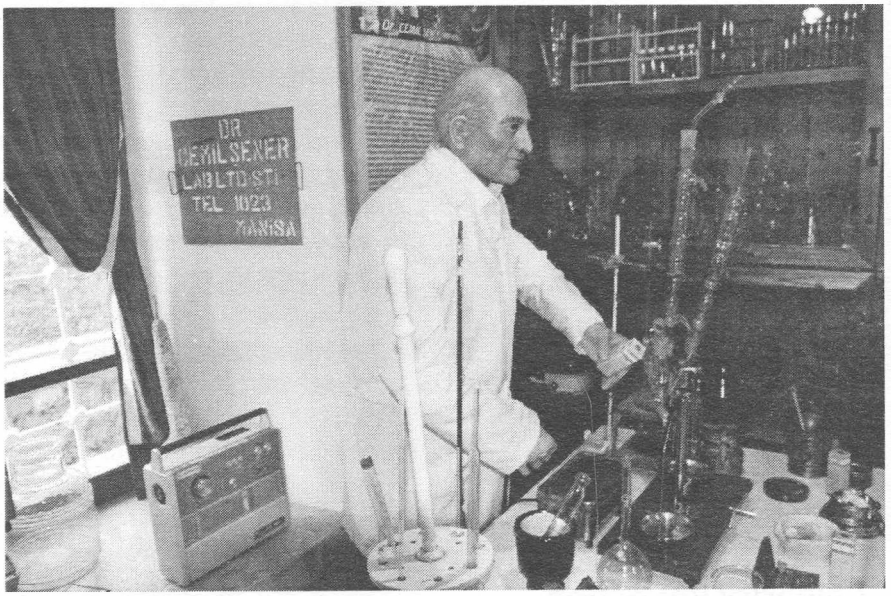

Celal Bayar Üniversitesi Tıp Tarihi Müzesi. (Kaynak: *httpwww.tiptarihimuzesi.com*, Erişim tarihi: 11. 09. 2021).

ları koleksiyonudur. Yaklaşık 200 adet tıbbi cerrahi aletin sergilendiği bu kısımda, Osmanlı İslam tıp yazmalarına ait örnekler de yer almaktadır. Müzeyi ziyaret edenler poster sunumlardan tıp tarihçesi hakkında bilgi edinirken, Türk ve İslam hekimlerinin kısa biyografilerini okuyup onları tanıma fırsatı bulur. Dış avludaki tıbbi bitkiler koleksiyonunda, hangi bitkinin hangi hastalıklara iyi geldiği taş baskı formlarda sergilenmektedir. Tedavi odalarında eski ilaç örnekleri ile tıbbi materyaller sergilenirken; şifa tasları, tahmisler ve mühürler müzenin özel parçaları arasında yer almaktadır.

Hafsa Sultan Şifahanesi'nin önemi mesir macununun karılıp halka dağıtıldığı yer olmasından ileri gelir. Hafsa Sultan Şifahanesi'nin, XVI. ve XVII. yüzyıllarda Manisa ve çevresinde karşılaşılan her türlü salgın, hastalık ve yaralanmaların teşhis ve tedavisinde tam teşekküllü bir sağlık merkezi olduğu açıktır. Son dönemlerinde ise vakıf gelirlerinin azalmasından dolayı tek hasta modeli, maliyet yönünden en düşük hasta grubunu oluşturan, akıl ve ruh hastaları ile düşkünler oldu ve bu durum halk nezdinde şifahanenin bir dönem tımarhane olarak da anılmasına neden oldu. Şifahaneye tedavi için gelen kişiler hiçbir ücret ödemeden tedavi görmekte, giyinme ve yıkanma gibi her türlü ihtiyaçları karşılanmaktaydı. Günümüzde de şifahanenin kuruluşundan bu yana ücretsiz olması geleneğine uyularak her gün 10.00 ile 22.00 saatleri arasında Tıp Tarihi Müzesi ücretsiz olarak ziyaret edilebilmektedir.

Ayrıca bkz.: Kültür Turizmi; Kültürel Miras; Kültür Varlığı; Kültürel Miras Turizmi; Manisa; Müze Turizmi.

Ayrıntılı bilgi için bkz.: Gönül C. (1992). *Anadolu Selçuklu ve Osmanlı Darüşşifaları*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.

Yararlanılan kaynaklar: Recep K. (2017). Tarihi Dokusuyla Şehzadeler Şehri Manisa, *Türkiye'nin Kültür Dergisi*, 17:78-85; *https://manisa.ktb.gov.tr/TR-151860/sifa-sehri.html*. (Erişim tarihi: 11.02.2020); *http://www.tiptarihimuzesi.com/index.php/tarihce/*, (Erişim tarihi: 11.02.2020).

İlknur GÜRGEN

2020

❖ ❖ ❖ ❖ ❖

Celebrity Constellation

Kruvaziyer yolcu gemisi.

2002 yılında inşa edilen Celebrity Constellation, Infinity, Millennium ve Summit ile birlikte Milenyum sınıfı ünlü kruvaziyer yolcu gemilerinin dördüncüsü ve sonuncusudur. İlk olarak Constellation olarak adlandırılan gemi, 2007 yılının Mayıs ayında *Celebrity Constellation* olarak yeniden adlandırıldı. Celebrity Constellation, Fransa'da yer alan St. Nazaire'deki Chantiers de l'Atlantique tersanesinde inşa edildi. Gemi, bir COGAS gaz türbinleri güç kaynağı, elektrik sistemleri için 60 megavat güç sağlayan bir buhar türbini ve itişbirliği için iki adet 19 megavat güce sahip pervanelerle çalışmaktadır. 2007 yılında, gemiye ek olarak yakıt tasarrufu sağlayan bir dizel motor takıldı. Gemi, hem gaz türbinleri hem de dizel motorun herhangi biri vasıtasıyla çalışabilmektedir. Ayrıca gemi limandayken mazottan elektrik enerjisi üretebilmektedir.

Celebrity Constellation genel olarak, yaz sezonlarında Akdeniz ve Adriyatik Deniz'inde, yaz sezonunun dışındaki dönemlerde ise Basra Körfezi'nde turistik faaliyetlerini yürütmektedir. Gemi, 2020'nin Ekim ayında Karayipler ve Panama Kanalı'na turistik gezi düzenleme amacıyla Florida eyaletinin Tampa şehrinde konumlanacaktır. Gemiye, 2020 yılının Mayıs ayında kapsamlı bir yenileme yapılması planlanmaktadır. Yedi güvertesi bulunan, 90.940 ton ağırlığı olan ve 2.449 yolcu kapasitesine sahip olan Celebrity Constellation, hayranları tarafından *Connie* olarak anılmaktadır. Celebrity Constellation kruvaziyer gemisinin, 27 kategoride toplam 1059 lüks kamarası bulunmaktadır. Bunlardan 26'sı tekerlekli sandalyeye uygun engelli odaları,50 tanesi ise süit odalardır. Gemideki lüks kamaraların 541 tanesi, 170-190 metrekarelik balkonlu odalardır. Geminin konaklama yerlerinin neredeyse yüzde 60'ı özel manzarası olan balkonlara sahiptir. Ge-